

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](#)

Dominica I. Adventus.

3
primò misericordiam nostram agnoscamus, in quam per tristem Protoplasmorum lapsum precipitati sumus. Deinde quam consolationem adhibere debeamus. Et tertio, in pie vivendo, patienter ferendo, beateque moriendo officium nostrum obseruemus: Ita Meditationes nostras sic instituemus, ut ex Evangelii Dominicibus discamus:

- I. *Tripli Querelam.*
- II. *Tripli Medelam.*
- III. *Tripli Cautelam.*

J. J.

Exegetis.

Regnum meum non est de hoc mundo, ait Servator noster pientissimus, Joh. 18. v. 3. Id statim in ipsa ejus nativitate apparuit, ubi in stabulo & præsepio quietivit, quia non erat locus in diversorio, Luc. 2. v. 7. Maximè vero patuit id in ingressu Hierosolymitano, ubi venit tanquam Rex filius Sion, adeò pauper tamen, ut asino mutuato incessetit, ut Evangelium prædicatum innuit.

Querela respicit

I. *Discipulorum ablegationem.* Qualis enim Rex est, tales & Legati. Quando alias Magnates terreni legationem ablegant, non viles & plebejos adhibent; sed subiecta præcellentissima & experientissima, quod rebus obeundis pares sint, eaque in gratiam Dominorum & emolummentum subditorum cedant.

Verum Rex Regum & Dominus Dominantium, ecce! per pedes ingreditur, & equitaturus, duos Discipulorum mittit in Castellum, è regione Hierosolymorum situm, ut inde sibi asinum mutuo sumant,

His Legatis utebatur, cum Regium suum ingressum celebraturus esset.

Quinam illi fuerint, non indicatur. Verosimile autem est, quemadmodum Marcus indeterminatè scribit, duos ipsum discipulos misisse, ut ipsi agnum Paschallem appararent, Marc. 14. v. 13. quos Lucas nominetenus exprimit, nempe, Petrum & Johannem, c. 22. v. 8. Ita quoque eosdem ad hanc functionem adhibuisse, quia illos præ alius sibi commendatos habuit. Quicquid hujus sit, certum prorsus est, fuisse eos viles & simplices, quos à piscaturâ ad Apostolatum evectos in id elegerat, ut essent sibi testes in Hierusalem, & in omni Iudeâ & Samariâ, usque ad ultimum terræ, A. 9. i. v. 8. Propterea quoque Iudeis parum acceptus fuit, qui libentius ejusmodi Regem habuissent, qui superbienti caballo vectus, Hierosolymam auro & argento, velut Salomo olim, implevisset, i. Reg. 10. v. 27. Ideo clamant ibi: Nolumus hunc regnare super nos, Luc. 19. v. 14.

Evidem in oculis mundanis vilissimum videretur, illum ipsum, quem Deus in V. T. tam magnificè ostentavit, quod Tribus Jacob suscitare, & desolations Israël convertere debeat, Esa. 49. v. 6. Jer. 33. v. 15. 16. quemque sancti Patriarchæ tam anxi desiderio expectarunt, Hebr. 11. v. 13. quemque sanctissimi Vates populo Dei per tot secula promiserunt, dum de futura gratia prophetarunt, i. Petr. 1. 10. adeò pauperculum ingredi & homunculis plebejis iisque simplicioribus, Regnum suum adornare. Verum quando qualitatem hujus Regni inspicimus, quod nimirum non terrenum, terrenâ pompa splendidum, velut Salomonis, i. Reg. 10. v. 4. sed spirituale regnum

Dominica I. Adventus.

9

regnum sit, quod non venit cum observatione, Luc. 17. v. 20. sed in ostensione spiritus & virtutis consistit, 1. Cor. 2. v. 4. cuius Symbolum: Virtus mea in infirmitate perficitur, 1. Cor. 12. v. 9. non est, quod magnoperè miremur.

Id semper in familiari usu Deus habuit, quod per vilia & despecta media res maximas in Ecclesia gesserit.

Quis Moses, Exod. 3. seqq. Gideon, Jud. 6. u. David, 1. Sam. 17. v. 30. seqq. Beata Maria, Luc. 1. v. 48. fuerunt? & tamen Numen divinum per illos redemtionem populi sui corporalem, per hanc verò spirituali, pueroram Messiae eam constitutendo, procuravit.

Parimodo Servatori nostro visum fuit, vilibus & simplicibus piscatoribus Apostolatus munus instruere, & è medio illorum duos ablegare, ad Regium suum ingressum apparandum. Non multi sapientes secundum carnem, ait Paulus, 1. Cor. 1. v. 26. Ratio est, quia ille soli sibi honorem vendicat, ut si utile quid per vilia ejusmodi organa efficiatur, quilibet opus ejus annunciare cogatur, Psal. 64. 10. Hinc iterum Paulus: Habemus thesaurum istum in vasis fistilibus &c. 2. Cor. 4. v. 7.

Videamus, ne forte offendamur, sed potius ex hoc ipso agnoscamus Servatoris nostri maximam virtutem & potentiam, qui fortia armato, per viles, plebejos & simplices hujusmodi homines maximum damnum infert, sibique ex ore infantium & lactentium robur perficit, Psal. 8. v. 3.

Quotiescumque igitur adhuc hodie Servator optimus discipulos suos ad nos ablegat ut asinam solvant, h.e. à Diaboli laqueis, à quo captivi tenemur ad ejus vo-

luntatem, nos liberent, 2. Tim. 2. v. ult. Spiritui sancto ne resistamus, velut Judæi, Acto. 7. 51. sed ad exemplum asinæ hujus, nos haud invitè solvi, Christoque adduci patiamur, qui hâc ipsa ex causa in mundum venit, ἵνα λύτῃ ut dissolvat opera Diaboli, 1. Joh. 3. 8. & ita captivis liberatio, & vincit aperto carceris prædicitur, Esa. 61. 1. Sic inveniemus apud eum requiem animarum, Matt. 11. 29. imò vitam & abundantiam, Joh. 10. 20.

II. Contemptibilem equitationem. Adduxerunt enim discipuli asinam & pullum, & eam deluper sedere fecerunt. Ita Rex Sion asino despecto, & mutuato inequitat. Nonne miseræ speculum?

Rex Salomo habebat quadraginta milia equorum ad præsepio, qui ad eurrus jungebantur, & duodecim millia equorum, 1. Reg. 4. 26.

Quām magnificè & pomposè Caius scil. Cæsar, Nero, Antonius aliique Magnates in omnibus imperiis reges, & ceteri, incesserint, ex historiis satis notum est.

Verūm Servator noster, qui super Cherubim sedet, Psal. 80. 2. & ambulat super pennas ventorum, Psal. 104. 3. cui millia millium ministrant, & decies centena milia adistunt, Dan. 7. 10. ecce! asino mutuato invehitur. Hoc ipso impletum est, quod Jacobus de Messia prædictit, quod pullum suum & asinum asinæ suæ ad vietam ligaturus sit, Gen. 49. 11.

Id legenti quidem absurdum videtur. Quid enim vitis ad asinum? cui cardui cibis sunt, hinc illud Philosophi: Similes habent labra lactucas. Verūm si Christo id applicetur, qui è Judæis atque Gentilibus, per asinam & pullum præfiguratis, Ecclesiam sibi coligit, eamque firmo-

ritus vago, 302. Eyan. geſtigſt in ptoz griztis ſtönigz ringſpaed etam.

Dominica I, Adventus.

4
Evangelii & Sacramentorum vinculo ad se alligari curavit, facile intelligere possumus, vaticinium de Messia esse, qui a sinâ Hierosolymam ingressus est, & pullo, filio subjugalis, intellige alternatum, ita ut in via jumenta mutaverit, & montem Oliveti a sinâ vectus adscenderit, deinde super pullo equitans, urbem ingressus fuerit.

Id Veteres allegoricè exposuerunt, & per asinam subjugalem populum Judæum oneribus Mosaicatum ceremoniarum portandis adsuetum: per pullum autem gentium multitudinem, quæ se posthac Christo obsequenter pœnitentia figurari crediderunt. Et ut Christus primum super asinâ, deinde super pullo vectus est: ita Judæis primum oportuit dici verbum DEI, postquam verò repulerunt illud, Apostoli ad gentes se converterunt, Act. 13, 46.

Nos hoc ipso in fide nostra confirmamur, quia audiimus, Servatorem nostrum illum ipsum esse, quem sancti Vates, imprimis Zacharias filiae Sion promiserunt, cum Andrea dicentes: Invenimus Messiam, Joh. 1, 41.

Tertullianus memorat de Paganis quod Christianos in primitiva Ecclesia Alinarios appellavit, in eorumque opprobrium Christi crucifixi imaginem, auribus asinannis dedecorata, passim pinxerint. Similiter hodierni Judæi inter alia quoque propterea Christum pro Messia agnoscere nolunt, quia super asino equitaverit, qui juxta legem Dei immundus habitus est.

Verum id nos minimè offendit. Non enim asinus Messias noster est, sed Christus, qui super asino equitavit.

Cur spectas asinum, cœlestem suspice Re-
Et Servatori die Osianna tuo. (gem,
Dum igitur Servator noster non mulo ut
olim honoratores, Jud. 5, 10. sed asina sub-
jugali in ingressu suo Hierosolymitanus u-
sus est, agnoscamus hinc, esse eum promis-
sum mundi Messiam, qui onus peccato-
rum nostrorum in se suscipere, & in mon-
tem Golgathæ portare debuerit, Esa. 53, 4.
Joh. 1, 29. Hoc si sciamus, sufficit ad cogni-
tionem Messiae nostri, in quâ vita æterna
consistit, Joh. 17, 3.

III. Vulgi stipationem. Quando Magna-
tes terreni ingressum suum celebrant ple-
rumque Procerum & Purpuratorum, nec
non militum armatorum catervâ stipati
sunt. Verum ejusmodi pompa Serva-
tor noster non delectatur. Äquum qui-
dem fuisset, ut Sacerdotum & Scribarum
Hierosolymitanorum turba Christo ob-
viam processisset, sed fastus eorum id non
permisit. Ideo simplices hi Piscatores,
& alii ex vulgo homunculi vicem eorum
subire, & regium ejus ingressum exornare
tenantur, quibus multi pueri & puellæ se
adjungunt, asinum circum saltantes, ejusq;
adventum concentu suo gratulantes,
Matth. 21, 15. Hæc puerorum societas vel
maxime Domino probatur, qui per la-
etatem eorum fidem, & orationem balbu-
tientem destruit inimicum & satellites
eius, Psal. 8, 3.

Hæc idea Ecclesiæ est, ubi non exterior
pompa, sed interior fides respicitur,
illa tanquam ornatus spiritualis, soli Deo
nota est, qui corda & renes scrutatur,
Jer. 17, 10. & agnoscit omnem operam
hominis, Sir. 15, 20.

Hæc

Dominica I. Adventus.

5

Hæc nostra cōsolatio sit, quando impii in mundo florēt, Ps. 73, 5. quod Deus suos cognoscat, 2. Tim. 2, 19. ne unquam à Christo abstrahamur: Veniet aliquando tempus, ubi apparebit, quid sit inter justum & impium, Mal. 3, 18. Quin & nos Servator, tanquam Paradisi exules, quales propter peccata sumus, simul secum introduxit, ut jam cives Sanctorum & domestici Dei simus, Eph. 2, 19. Et quando h̄c in tempore gratiae per verbum & sacramenta illi copularū, tandem aliquando in Hierosolymam cœlestem introduceret nos, ubi cum eo semper erimus, 1. Thes. 4, 17.

Secundo.

Digrediemur nunc ad secundam partē, triplicem Medelam ex Evangelio meditaturi, quæ fluit

I. Ex Christi Omnipotentiā. Eminus enim asinam videret, & novit locum, ubi alligata est, novit, quod pullum penes se habeat, novit, ne minem unquam hominū super eā sedisse, ut Lucas addit, c. 19. v. 30.

Hæc luculenta sunt argumenta, Regem hunc nostrum Dominum omniscium esse, à cuius oculis nihil quicquam absconditum est, Sir. 40. v. 24. sed omnia aperta sunt, Hebr. 4. v. 13. Vider laborem & afflictionem nostram, Psal. 10. v. 14. numerat fugam nostram, Psal. 56. v. 9. novit sermones nostros in lingua, Psal. 139. v. 4. novit gemitus & desideria nostra, Psal. 38. v. 10. novit opera nostra, & ubi habitemus, Apoc. 2. v. 13.

Ita vidit Israëlitas in Ægypto pressos, Exod. 3. v. 7. Josephum incarceratum, Gen. 39. v. 2. Eliam in exilio, 1. Reg. 19. v. 4. seqq.

aliosque, quos compendii ergo hæc vice adducere nolumus.

Ex his paucis verò satis apparet, quod pios suos Deus orphantos non derelictus, Joh. 14. v. 18. sed ubique cum illis in tribulatione futurus sit, Psal. 91. v. 15. quo videant justitiam ejus, Mich. 7. v. 9.

Christus vidit asinam alligatam. Ita noli dubitare, si forte catenis vincitus sis ut Petrus, Act. 12. v. 6. aut Satanus alligavit te spiritu morbi, ut filiam illam Abrahæ, Luc. 13. v. 16. aut tantis malis involutus es, ut neficias, quid agere debeas, ut Rex Josaphat, 2. Chron. 20. v. 13. quin Jesus tuus omnia conspiciat, & sicut semper fidelis fuit in promissionibus suis, ita neque te fallet, sed tempestive auxilio suo tibi aderit, teque liberabit ab omni opere malo, 2. Tim. 4. v. 18. aut per mortem dissolvet, & ad se trahet, quod multo magis melius, Phil. 1. v. 23.

Vidit asinam pullum secum habuisse. Ita magiste liberosq; tuos, quibus te donavit, respiciet. Ecce, oculi Domini super metuentes eum, Psal. 33. v. 17. 18.

Vidit, quod nullus unquam hominum super asina federat. Ita optime ille vires nostras cognoscit.

-- Quid valeant humeri, quid ferre recusent.

Hinc neminem tentari patitur, super id quod potest, 1. Cor. 10. v. 13.

Hæc consolatio tua esto, mi Christiane, quando angustiis & calamitatibus immersus es, nec dubita quin totam tuam misericordiam Servator tuus perspiciat. Ardentibus itaque precibus ad eum converte te, & sollicita eum, & exaudi et, & eripite te, Ps. 145.

a 3

v. 19.